

Kolekcja Joanny i Ryszarda Stolarskich

Ekspонат KSR 94

Nazwa – Troh

Pochodzenie - Kamerun

Lud/grupa etniczna - Bangwa

Materiał - Drewno, patyna naturalna

Technika - Rzeźbiarska

Wysokość – 40 cm

Lud Bangwa dzieli się na dziewięć mniejszych, autonomicznych okręgów wódzowskich, które zarządzane są przez wysokich rangą członków męskiego stowarzyszenia Troh, zwanego również nocnym stowarzyszeniem. Wodzowie ci noszą nazwę Fon. Członkowie Troh odgrywają istotną rolę podczas pogrzebów oraz w ceremoniach i procesach związanych z mianowaniem nowego kacyka. Są oni również odpowiedzialni za stanowanie i wykonywanie prawa w tym karanie przestępców. Każdy z tych notabli posiada swoją indywidualną maskę będącą symbolem ich władzy. Maska tak jest uważana za wyjątkowo niebezpieczną i dlatego należy ją traktować ze szczególnym szacunkiem przy zachowaniu wszelkich rytualnych zasad. Maski Troh są noszone zazwyczaj na ramieniu tak aby uniknąć kontaktu z głową. Ma to znaczenie aby maska nie zawładnęła swoim posiadaczem. Maski Troh przechowywane są w specjalnych kryjówkach znajdujących się poza wsią i są pilnowane przez służących. Bardzo często maski Troh mają po dwie twarze, ale zdarzają się też egzemplarze posiadające trzy lub cztery oblicza.

Występują w dwóch stylistykach. Pierwsza z nich to przedstawienia nieco bardziej realistyczne i nawiązujące estetycznie do sąsiadującego ludu Bamileke. Drugi zaś styl jest bardziej abstrakcyjny i skubizowany. Opisywana maska należy do pierwszego ze wspomnianych stylów. Jeszcze niedawno (2000 r.) maski takie można było zobaczyć w pracach Atema – rzemieślnika, ziołolecznika zamieszkującego zachodnie regiony Bangwa. (Brian/Polllock, 1971)

U Bangwa istnieje wiele stowarzyszeń - grup zrzeszających osoby o wspólnym statusie, zainteresowaniach lub pełniących funkcjach, np. matki i ojcowie bliźniaków, rówieśnicy, wojownicy, kobiety, rekreacyjne grupy taneczne. Wszyscy oni spotykają się i biorą udział w każdej ważnej okazji, często prezentując własne tańce i ceremonie. Jednakże dwoma najważniejszymi stowarzyszeniami w organizacji społecznej Bangwa są Stowarzyszenie Nocne (Troh) i Stowarzyszenie Gong (Lefem).

Stowarzyszenie Nocne jest budzącym strach ramieniem prawa, straszliwą bronią wodzów w wykonywaniu kar za poważne przestępstwa. Starszymi członkami Troh, jej wewnętrznego sanktuarium, było Dziewięciu sług (pierwotnymi towarzyszami wodza w micie pochodzenia). Dzisiejsza Dziewiątka to potężni lordowie, podwodnicy i szlachta, którzy są potomkami księżniczek poślubionych sługom. Ich najważniejszą funkcją było rządzenie i ochrona pałacu w czasie często burzliwego bezkrólewia po śmierci wodza. To im wódz wyjawiał imię swego następcy i to oni przedstawili ludowi nowego władcę (zob. Brain, 1971:65-83). Często nazywa się ich „twórcami królów” Bangwy. Kiedy pojawiają się publicznie, są przebrani za wory i liście, a ich obecność wywołuje głęboką, pełną strachu ciszę, szczególnie gdy pojawia się ich przywódca, Pan Nocy (Troh Ndi). Towarzystwo Nocne towarzyszy wodzowi i innym ważnym członkom rodziny królewskiej w wycieczkach czarodziejskich, podczas których przemieniają się oni w latające zwierzęta i uczują (wymagowanym) ludzkim mięsem (por. de Latour 1991: 166-170).

Podczas gdy Towarzystwo Nocy jest zaniepokojone przerażającym użyciem mocy, Towarzystwo Gong jest nieco bardziej zrelaksowane.

Towarzystwo Gong, znane jako Lefem, tak samo nazywa się święty las, w którym się spotykają, jest zarezerwowane dla podwładnych i szlachty. Spotykają się, aby składać ofiary przodkom, ucztować, grać na gongach (żelaznych dzwonach), aby błogosławić lud i kraj oraz omawiać sprawy państwowe. Chociaż nie jest ono tak tajne jak Stowarzyszenie Nocne, osoby niebędące jego członkami nie mogą wchodzić do lasu podczas dyskusji, chociaż mężczyźni mogą wejść, aby zagrać na gongach, jeśli ich ojciec nie żyje. To właśnie podczas tych spotkań wynoszone są na światło dzienne rzeźbione postacie królewskich przodków. Posągi mają za zadanie uczynić obecnym i ucieleśnić danego przodka. Ostatecznie Towarzystwo Gong jest miejscem, w którym decyzje i polityka dotycząca życia na wsi są podejmowane w porozumieniu między żywymi i umarłymi (Brain 1971: 84). Jest to prezentacja dobrej strony, głównie władzy i korporacyjnego charakteru organizacji społecznej Bangwa.

Podobnie jak Bamileke, Bangwa uznają Si (najwyższego boga), ale częściej składają hołd swoim przodkom. Duchy przodków ucieleśniają się w czaszkach zmarłych przodków. Czaszki są w posiadaniu najstarszego żyjącego mężczyzny w każdym rodowodzie, a wszyscy członkowie

dalszej rodziny uznają je za wspólne dziedzictwo. Kiedy rodzina decyduje się na przeprowadzkę, budowane jest mieszkanie, które musi najpierw zostać oczyszczone przez wróżbitę, aby pomieścić czaszki w nowym miejscu. Chociaż nie wszystkie czaszki przodków są w posiadaniu rodziny, pamięć o wszystkich przodkach jest honorowana. Duchy przodków, których czaszki nie zostały zachowane, nie mają gdzie się schronić i mogą przysporzyć rodzinie kłopotów. Aby zrekompensować brak czaszki mężczyzny, członek rodziny musi przejść ceremonię, podczas której wrzuca się libacje do ziemi. Ziemia zebrana z miejsca złożenia ofiary reprezentuje wówczas czaszkę zmarłego. Szacunek oddaje się także kobiecym czaszkom, chociaż szczegóły dotyczące takich praktyk są w dużej mierze niezarejestrowane.

Opracowanie: Dr Dariusz Skonieczko

Historia/Prowienienca:

Kolekcja - Rudolf Steinmann

Kolekcja - Ryszarda i Joanny Stolarskiech – zakupiony w 2024.

Wiek – około 1950 r

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. Wszelkie prawa zastrzeżone. Żadna część niniejszej publikacji, w tym układ graficzny, tabele i ilustracje, nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach udostępniania ani rozpowszechniana w jakiegokolwiek formie i jakiegokolwiek środkami (elektronicznie, mechanicznie, fotograficznie, nagraniowo lub w inny sposób) bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy, z wyjątkiem przypadków dozwolonego użytku określonych w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Cytowanie krótkich fragmentów do celów naukowych i dydaktycznych dozwolone z podaniem źródła. Prawa do ilustracji przysługują ich autorom.

The Joanna and Ryszard Stolarski Collection
Exhibit KSR 94

Nazwa – Troh

Pochodzenie - Kamerun

Lud/grupa etniczna - Bangwa

Materiał - Drewno, patyna naturalna

Technika - Rzeźbiarska

Wysokość – 40 cm

The Bangwa people are divided into nine smaller, autonomous chiefdoms, which are governed by high-ranking members of the male Troh association, also known as the Night Association. These chiefs are called Fon. Troh members play a significant role in funerals and in the ceremonies and processes related to the appointment of a new cacique. They are also responsible for enacting and enforcing the law, including punishing criminals. Each of these notables possesses a unique mask, a symbol of their authority. Such a mask is considered exceptionally dangerous and must therefore be treated with special respect, while adhering to all ritual rules. Troh masks are usually worn on the shoulder, avoiding contact with the head. This is important to prevent the mask from taking over the wearer. Troh masks are kept in special hiding places located outside the village and are guarded by servants. Troh masks often have two faces, but there are also examples with three or four faces. They come in two styles. The former are somewhat more realistic representations, aesthetically reminiscent of the neighboring Bamileke people. The latter is more abstract and cubist. The mask described belongs to the former style. Until recently (2000), such masks could be seen in the works of Atem, a craftsman and herbal healer living in the western regions of the Bangwa. (Brian/Polllock, 1971)

The Bangwa have many associations – groups of people with common status, interests, or roles, such as mothers and fathers of twins, peers, warriors, women, and recreational dance groups.

They all meet and participate in every important occasion, often presenting their own dances and ceremonies. However, the two most important associations in Bangwa social organization are the Night Association (Troh) and the Gong Association (Lefem).

The Night Society is the fearsome arm of the law, the chiefs' fearsome weapon in enforcing punishment for serious crimes. The senior members of the Troh, its inner sanctum, were the Nine Servants (the chief's original companions in the origin myth). Today's Nine are powerful lords, submariners, and nobles who are descendants of princesses married to the servants. Their most important function was to rule and protect the palace during the often turbulent interregnum following the chief's death. It was to them that the chief revealed the name of his successor, and it was they who introduced the new ruler to the people (see Brain, 1971:65-83). They are often called the "kingmakers" of the Bangwa. When they appear in public, they are disguised in sackcloth and leaves, and their presence evokes a deep, fearful silence, especially when their leader, the Lord of the Night (Troh Ndi), appears. The Night Society accompanies the chief and other important members of the royal family on magical excursions, during which they transform into flying animals and feast on (imaginary) human flesh (cf. de Latour 1991: 166-170). While the Night Society is concerned about the horrific use of power, the Gong Society is somewhat more relaxed. The Gong Society, known as Lefem, which is also the name of the sacred forest where they meet, is reserved for subordinates and nobility. They meet to make offerings to ancestors, feast, play gongs (iron bells) to bless the people and the country, and discuss state affairs. Although not as secretive as the Night Society, non-members are prohibited from entering the forest during discussions, although men may enter to play gongs if their father is deceased. It is during these meetings that the carved figures of royal ancestors are brought into the light. The statues are intended to make the ancestor present and embody the ancestor. Ultimately, the Gong Society is a place where decisions and policies regarding village life are made in consultation between the living and the dead (Brain 1971: 84). This represents the positive side, primarily the power and corporate nature of Bangwa social organization. Like the Bamileke, the Bangwa recognize Si (the supreme god), but more often pay homage to their ancestors. Ancestral spirits are embodied in the skulls of deceased ancestors. The skulls are in the possession of the oldest living male in each lineage, and all members of the extended family consider them a shared heritage. When a family decides to move, a dwelling is built, which must first be cleansed by a diviner to accommodate the skulls in the new location. Although not all ancestral skulls are in the possession of the family, the memory of all ancestors is honored. Ancestral spirits whose skulls are not preserved have nowhere to hide and can cause trouble for the family. To compensate for the lack of a male skull, a family member must undergo a ceremony during which libations are thrown into the ground.

The earth collected from the sacrifice site then represents the skull of the deceased. Respect is also paid to women's skulls, although details of such practices are largely unrecorded.

Prepared by: Dr Dariusz Skonieczko

History/Provenance:

Collection - Rudolf Steinmann

Collection - Ryszard and Joanna Stolarski - purchased in 2024

Age - circa 1950

info@africanart.gallery

© Ryszard Stolarski TRIBAL ART. All rights reserved. No part of this publication, including the graphic layout, tables, and illustrations, may be reproduced, stored in a retrieval system, or distributed in any form or by any means (electronic, mechanical, photographic, recording, or otherwise) without the publisher's prior written consent, except for cases of fair use as defined in the Copyright and Related Rights Act. Quoting short excerpts for research and teaching purposes is permitted, provided the source is acknowledged. Copyright for illustrations remains with their authors.